Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го БЕРЕЗНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 69. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 19, 1953 VOL. LXI

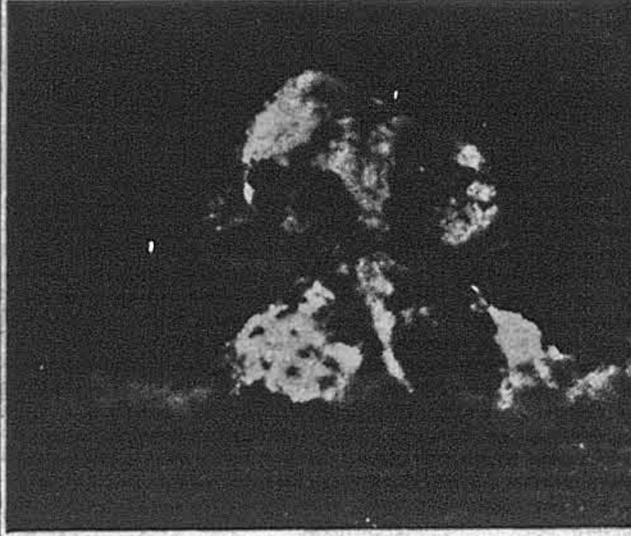
22-ИЙ АТОМОВИЙ ВИБУХ НА КОНТИНЕНТІ ЗДА

Рівнина Юкка, у стейті Невада. — „Місто Засуду" зметене з лиця землі атомовим вибухом, двадцять другим на континенті Злучених Держав у вівторок 17 березня в 5:20 годині ранку. Якщо б цей вибух трапився у заселеній околиці, то в ньому могло було згинути 100,000 людей. На пробнім полі у Неваді збудовані були тільки два типові американські доми з усім влаштуванням. У них приміщено ляльки замість живих людей. Один з тих домів, у віддалі три чверті милі від центру вибуху, був цілком знищений, а другий, у віддалі півтори милі, був розбитий. Його „мешканці" виметені з кімнат, на поверхні землі, а залишилися тільки ті, що були в підвалі. Цементові підстави дому розвалені, наче після землетрусу. Атомова бомба, яка вибухла в точно призначенім часі, була менша ніж та, що була скинена в 1945 р. на Гірошіму в Японії і мала силу 15,000 тонн вибухового матеріялу ТНТ. У віддалі двох миль від місця вибуху, були приміщені 1,600 вояків добровольців в підземних бункрах. Для провірки, який наслідок може мати такий вибух на різні предмети, розставлено в різних місцях 50 авт з ляльками. Були теж інші предмети й побудови для переведення найрізнородніших досвідів. У середині досвідного поля збудовано залізну вежу висотою 300 стіп, з якої звисала атомова бомба, призначена вибухнути.

Видовище під час вибуху було подібне до інших видовищ з попередніх досвідах. Лоскіт з вибуху можна було чути у віддалі 300 миль, отже аж в Пасадіна, у Каліфорнії, а світло було ясніше ніж світло кількох сонць разом. Репортери не були допущені на місце вибуху і вони могли тільки здалека приглядатися вибухові. Вони описують стовп пурпурового вогню й диму, що в формі гриба піднісся вгору і затемнив горизонт. Сила вибуху підняла густу куряву і гнала пустельне каміння на всі боки.

Повні наслідки вибуху можна буде ствердити щойно за кілька днів. Покищо є перші описи вояків, що були сховані в підземних закопах у віддалі двох миль. До них приїхав гелікоптером в три годині після вибуху Гаролд Л. Гудвин, директор атомових операцій з доручення Комісії Атомової Енергії. Він теж перший оцінив знищення „Міста Засуду" й найближчої околиці. Він каже, що вежа, з якої звисла бомба, просто перемінилася в порох, а земля поорана атомовою силою. Всі вояки залишилися живі. Вони оповідають, що під час вибуху колихалася земля, як під час землетрусу. З стопленого піску на пустелі припускають, що температура від вибуху мусіла дійти до мільйона ступнів Фаренгайта. Урядовим спостерігачем вибуху був Вал Пітерсон, теперішній адміністратор цивільної оборони, який пересидів у бункрі і перший вилетів з загроженого місця гелікоптером Гудвина. Його спостереження будуть подані до відома щойно після провірки Комісією Атомової Енергії. Уряд тримає в таємниці вісті про рід атомової бомби чи іншої зброї, що вибухла на полях Невади.

НОВА ПРОБНА ЕКСПЛЬОЗІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ

У вівторок 17-го березня відбулася цим разом на рівнині Юкка в Неваді вже 35-та з черги експльозія американської атомової зброї, цієї опанованої людиною космічної сили, яка у війні може знищити людство і його цивілізацію, а в мирі відкриває нові казкові можливості дальшого розвитку. На фото: загальний вид на цю експльозію, що під небо вибухла масою диму і полум'я, створюючи у віддалених місцевостях враження, наче б серед громового гуркотіння сходило сонце. Доземі світляні лінії збоку — це сліди випущених рівночасно в повітря ракет з відповідним приладдям для дслідів і реєстрації експльозії.

АКЦІЯ УКК В КОНҐРЕСІ ПРОТИ ВИСИЛКИ БОЛЕНА НА АМБАСАДОРА ДО МОСКВИ

ПРОФ. ДОБРЯНСЬКИЙ В ТЕЛЕГРАМІ ДО ЧЛЕНІВ СЕНАТСЬКОГО КОМІТЕТУ ЗАКЛИКАЄ ВІДКИНУТИ КАНДИДАТУРУ БОЛЕНА ТА ПОДАЄ НА ЦЕ ПРИЧИНИ

Вашинґтон, 16. березня. — Проф. Лев Добрянський, в імені очолюваного ним Українського Конґресового Комітету, звернувся сьогодні окремою телеграмою до всіх членів Сенатського Комітету Закордонних Справ, закликаючи їх відкинути перевірювану цим Комітетом знову кандидатуру п. Чарлза Болена на американського амбасадора до Москви, на тій підставі, що п. Болен є співтворцем збанкротованої теорії політики здержування, що він не має жадного зрозуміння до визвольної боротьби поневолених Кремлем не-російських народів, як важливого фактору в теперішній міжнародній політиці, та що він взагалі, крім знання російської мови, має ще найменше кваліфікацій, щоб займати цей — найважливіший пост в американській дипломатичній службі. Як відомо, п. Болен вже був найменований на амбасадора до Москви й ця номінація вже була розглядана сенатським Комітетом, але проти неї виступили деякі сенатори, зокрема МекКарті, Мек Каррен і Бриджес. В телеграмі проф. Добрянського до членів Сенатської Комісії Закордонних Справ дослівно сказано:

„Згідно зі своєю напрямною політикою визволення, щодо відносин нашого уряду до Совєтського Союзу, Український Конґресовий Комітет Америки, репрезентуючи один і пів мільйона американців українського походження, противиться найменуванню п. Чарлза Болена як амбасадора до СССР та рішучо закликає, щоб Сенатський Комітет Закордонних Справ не дав свого потвердження на те зле дораджене найменування. — Містер Болен, спільно з п. Кеннаном та іншими т. зв. експертами щодо „Росії" в нашому Державному Департаменті, був постійно рішучим

(Закінчення на стор. 4.)

СОВЄТСЬКИЙ МІГ СТРІЛЯВ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК НАД ПАЦИФІКОМ

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК ВІДПОВІВ СТРІЛАМИ НА НОВУ СОВЄТСЬКУ ПРОВОКАЦІЮ В ПОВІТРЮ

Вашингтон. — Командування американських повітряних збройних сил щойно у вівторок повідомило про нову совєтську повітряну провокацію, яка трапилась минулої суботи цим разом над міжнародними водами Пацифіку — 25 миль на схід від совєтського півострова Камчатки. Повищий випадок трапився — як совєтський турболітак типу МІГ-15 намагався збити американський літак перевірки повітря типу далеколетного бомбардувальника РБ-50, який відбував свій рутиновий лет із своєї бази на Алясці. Ці американські літаки є озброєні в самооборонних цілях. Негайно, як тільки совєтський МІГ відкрив на нього вогонь, американський бомбардувальник, виминаючи стріли напасника, теж зі свого боку відповів стрілами, але ані він сам, ані совєтський літак не був пошкоджений. Американське командування здержало повідомлення про цей новий випадок аж до вівтірка, передаючи насамперед інформації про всі відомі в цій справі факти державному департаментові. Проте, ані державний департамент, ані Білий Дім не висловив досі жадних коментарів на цю тему. Це був третій з черги конкретний випадок совєтського повітряного розбишацтва — впродовж одного минулого тижня, в якому два совєтські МІГ-и з чеськими знаками збили один американський турбо-літак над американською зоною Німеччини, при чому пілот врятувався на парашуті, а два інші совєтські МІГ-и збили англійський бомбардувальник теж над територією Західної Німеччини, при чому бомбардувальник в повітрю розлетівся на шматки, а всі 7 членів залоги загинули. В цих двох попередніх випадках американський і британський уряди зголосили якнайрішучіші протести, домагаючись відшкодовання за втрати та покарання напасників. Ще не відомо, яку акцію плянує уряд в справі останнього випадку над Пацифіком.

Д-р Ройтер про зростання Західного Берліну

Після своєї першої візити в Ню Йорку до Міської Ради, посадник Західнього Берліну, д-р Е. Ройтер відбув кілька розмов на різних прийняттях, що може приспішити акцію допомоги втікачам, які у великому числі постійно прибувають до Західнього Берліну з совєтської зони Німеччини. Рухливість д-р Ройтера і прихильне прийняття, що його він зустрів у Ню Йорку, говорили б про те, що його плян отримати від Міжнародного Комітету Помочі 1,000,000 долярів для втікачів може бути здійснений. У вівторок, берлінський гість був на прийнятті, що йому влаштував в готелі „Валдорф Асторія" Дослідний Інститут Америки і там д-р Ройтер мав нагоду промовити до 600 слухачів. Він запевнив присутніх, що експорт Західнього Берліну на захід дуже мало втрачає тим, що він проходить через обшири російської окупаційної зони, де відбуваються численні перевірки висиланих матеріялів. Усі експертові матеріяли відповідно забезпечені і тому 95 відсотків висланого доходить у цілості, якщо не рахувати втрат у портах призначення. Окрім того, до Західнього Берліну веде „малий повітряний міст", що ним пересилають особливо цінні матеріяли.

ПРЕДСТАВНИЦЯ ЗУАДКОМІТЕТУ НА КОНФЕРЕНЦІЇ З РОЙТЕРОМ

Ню Йорк. — Мейор Західного Берліну, д-р Ернст Ройтер, склавши минулого понеділка офіційну візиту нюйоркському мейорові Імпеллітері в Сіті Гол, відбув потім довшу конференцію в Фрідом Гавз з представниками Американської Ради Добровільних Аґенцій Закордонної Служби, інформуючи їх про конечну потребу негайної допомоги втікачам з совєтської зони до Західного Берліну. В конференції взяли участь представники 25 центральних допомогових установ. Злучений Українсько - Американський Допомоговий Комітет заступала його секретарка, п-ні Павлина Різник. На її запит мейор Ройтер ствердив, що між втікачами є особи різних національностей, в тому теж і українці.

ЗДА Знову вимагають від червоних плати за літак затриманий в Мадярщині

Вашинґтон. — Уряд ЗДА переслав до Мадярщини й СССР ноти з рахунками за американський літак, що його комуністичні літаки змусили приземлитися шістнадцять місяців назад в Мадярщині і що його червоні не повернули. Рахунок, долучений до нот, виставлений на 637,894,11 дол., — без дорахований за цей час відсотків. Ноти ще раз пригадують подробиці захоплення літака і пропонують, у випадку, якщо б червоні не признали арґументів за задовільні, перенести справу перед Міжнародню Палату Справедливости. Попередні звернення у цій справі Будапешт і Москва не узгляднили, тож теперішні ноти витримано в твердшому тоні і значно подрібніше, бо мають 12,000 слів у редакції, висланій до Будапешту і 6,000 слів, — у висланій до Москви.

Черчил засуджує „жорстокий і безпощадний" совєтський напад на англійський літак

Лондон. — Анґлійський прем'єр Винстон Черчил гострими словами засудив вчора в Палаті Громад „жорстокий і безпощадний" напад двох совєтських МІГ-ів на англійський бомбардувальник минулого тижня, в наслідок якого бомбардувальник був розбитий, при чому згинули всі 7 членів його залоги. — Черчил признав, що під час лету бомбардувальник міг в одному або другому випадку помилково дещо відхилитися від демаркаційної лінії та перелетіти через шматок території совєтської зони, але він з цілою певністю був збитий над територією англійської зони, найкращим доказом чого є факт, що на ту територію впали його розбиті рештки. Проте, навіть помилкове заблукання на чужу територію ще не могло б бути достаточною причиною такого безпощадного нападу на життя людей, якого допустився совєтський літак і коли б таке трапилось совєтському літакові, то англійці зі свого боку зробили б все можливе, — щоб його перестерегти, — твердив Черчил. Палата Громад з признанням прийняла повідомлення про рішучий протест англійського уряду та головно повідомлення про відповідні оборонні заходи перед совєтським повітряним розбишацтвом.

Ловет за втримання бюджету з 41 більйонів для озброєння

Вашингтон. — Роберт А. Ловет, секретар оборони за адміністрації през., Трумана, остеріг адміністрацію Айзенгатера проти обтинання бюджету з $41,000,000,000 на покриття озброєння на найближчий скарбовий рік. Звіт Ловета був переданий до роззгяду ще 19 січня, отже напередодні перебрання влади адміністрацією Айзенгавера, а його оприлюднено щойно тепер. Ловет заявляє, що бюджет на озброєння найнижчий із усіх, що їх заплянововано від вибуху Корейської війни. При цій нагоді він вказав на недостачу виконання оборонних плянів країнами, приналежними до Північно Атлантійського Пакту. Спеціяльну увагу звернув ще Ловет на потреби витрат для озброєння південно-корейської армії.

Британська королева відвідає Америку в наступному році

Ню Йорк. — На зібранні молодечих журналістів, що редагують шкільні часописи та які зорганізували в Колумбійському Товаристві Шкільної Преси, декан Лоренс Г. Чемберлейн повідомив зібраних 4,000 делеґатів, що в наступному році має приїхати теперішня британська королева на відвідини до Америки. Це станеться з нагоди 200-річчя заснування теперішнього університету Колюмбія, яке будуть святкувати в жовтні 1954 р. На зібранні промовляв теж Ернест А. Грос, представник Злучених Держав в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй, ген. Карлос Ромульо з Філіпін і ін. В зібранні брали теж участь делеґати з-закордону.

Альянти відбили сильну атаку червоних в Кореї

Токіо. — Війська американської Другої Дивізії на західному секторі корейського фронту відбили вчора в запеклих боях одну з найсильніших комуністичних атак — впродовж останніх тижнів, — завдаючи атакуючим китайцям важких втрат. В атаці взяло участь коло 500 червоних китайців і з того понад 300 було вбитих, або поранених. Битва тривала майже вісім годин. Вона відбулася в районі т. зв. „малого Гібральтару", сильної альянтської позиції на захід від Йончон в одній з головних долин на підступах до корейської столиці Сеул. Деякі спостерігачі вважають, що ця остання комуністична атака могла бути спробою прориву, бо власне в тому секторі ворог вів від деякого часу сильну патрульну активність. Під час атаки червоні два рази намагались вислати підкріплення, але за кожним разом їхні сили були розбиті.

Сім більйонів на цивільну оборону

Вашингтон. — Програма повітряної оборони, яку заплянували науковці й передали до розгляду відповідним урядовцям, хоч обчислена на витрати в двадцять більйонах долярів, не охоплює цивільної оборони, яку бере до уваги Рада Краєвої Безпеки. Цивільна оборона вимагатиме окремих витрат з сьоми більйонів і тому адміністрація не хотіла зпочатку цеї справи розголошувати. Група науковців, що видала осторогу перед небезпекою нападу з повітря, охопила в своїм звіті й завдання цивільної оборони, рахуючися з окремими витратами на неї. Науковці звертають увагу, що нема стовідсоткової певности навіть при досконалих оборонних забезпеченнях і тому треба бути готовим на рятунок жертв, які будуть як наслідок нападу ворога атомовою бомбою з повітря.

● **Заплянована станція турболітаків у Нюбурґ, Н. Й. для оборони міста Ню Йорку з віддалі п'ять мінут часу", находиться докищо в „паперовому стані". Вона має служити для приміщення літаків, що переловлюють ворожі літаки.**

Акція В.О. УНРади у зв'язку з Ялтою

(Комунікат Інформаційного Бюра Представництва ВО УНРади в ЗДА)

В черзі міжнародних політичних проблем, заторкнених Президентом Айзенгавером в його програмовій енунціяції перед Конґресом ЗДА в дні 2 лютого 1953 р., виринула м. ін. справа т.зв. тайних договорів, заключених під час II-ої Світової Війни між західними аліянтами і СССР. До цих актів належить теж заключений в Ялті дня 12 лютого 1945 р. договір у справі Польщі, якого одна з постанов установляє східні границі Польщі приблизно по т. зв. лінії Керзона. Як відомо, на Мировій Конференції в Парижі західні аліянти, на пропозицію тодішнього британського секретаря закордонних срав, лорда Керзона, визначили були дня 8 грудня 1919 р. східну демаркаційну лінію Польщі, яка, хоч і не вповні, все ж таки більш-менш відповідала етнографічному принципові. Територіяльні постанови ялтанського договору в справі Польщі, відновлюючи цю лінію Керзона, включили західно-українські землі, а саме, майже всю польську займанщину, в склад УССР.

Предложений Конґресові ЗДА проєкт резолюції Президента Айзенгавера, в справі д.зв. тайних договорів, отже і договору в Ялті, мав виключно на увазі ствердити факт, що уряд СССР зловжив тими його постановами, які відносилися до ґарантії демократичних вольностей у т. зв. сателітських країнах, та осудити поневолення накорів совєтською деспотією.

Цю нагоду вважали за вказане використати для своїх цілей польські політичні чинники і ті громадсько-політичні організації, що на терені ЗДА скупчують польську еміґрацію. Вони повели дуже енер-

(Закінчення на стор. 3-тій)

Тіто снідає з англійською королевою

Лондон. — Президент Югославії маршал Тіто був запрошений на другий сніданок до англійської королеви Єлисавети II. Урядове авто привезло Тіта до Букинґгемського палацу, де в авдієнційній залі представили його королеві та королівській родині. На прийнятті були такі особи: королева Єлисавета II, її чоловік князь Единбурґу, королева мати, княжна Маргарита, президент Тіто, генерал полковник Коца Попович — міністер закордонних справ, прем'єр Черчил, міністер Іден та інші англійські й югославські урядовці. Це був перший випадок в історії Англії, коли монарх Англії приймав у себе голову комуністичної держави. Поліція подбала про надзвичайні охоронні засоби, щоб не допустити до маніфестацій з боку правовірних Москві комуністів, англійських католиків та югославських монархістів.

Іден проти допущення червоного Китаю до ОН

Лондон. — В англійському парляменті міністер Іден відповідав на запити опозиційних соціялістичних послів і заявив, що як довго він міністром закордонних справ, так довго не може бути мови про допущення представників червоного Китаю до ОН, представників „того уряду який находиться в повній агресії проти ОН". Бувший прем'єр Етлі казав, що це „ненормальне явище, що в ОН сидять представники Чан Кай-ші, а не правдиві і дійсні представники Китаю". На це відповів Іден, що він „уважає неможливим сидіти разом із представниками червоного Китаю в Раді Безпеки ОН, коли комуністичний Китай находиться в стані агресії проти ОН".

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ДЕПОРТУВАННЯ 10,000 КОМУНІСТІВ-ГРОМАДЯН

Ню Йорк. — З нагоди Дня св. Патрика, що його величаво святкували нюйоркські ірляндські товариства, улаштовуючи похід, в якім взяло участь 100,000 осіб, відбувся ввечір в готелі Астор спільний обід на якому виголосив промову генеральний прокурор з Вашинґтону, Герберт Бронвел. Він сказав, що департамент справедливости вже переводить слідство над діяльністю 10,000 натуралізованих громадян, запідозрених в підривних затіях або в приналежності до Комуністичної партії. Він назвав по імені деяких, що проти них департамент справедливости почав уже старання для депортації. Крім активних натуралізованих громадян провірять поведінку 12,000 чужинців, які не мають громадянських паперів, з метою устійнення їхньої льояльности до Злучених Держав. З призначених до депортації Бровнел згадав Ирвінґа Поташа, Джана Вільямсона і Джейкоба Стечела (Штахела). Це провідні комуністи, засуджені на тюрму за змову проти американського уряду. До призначених досі на депортацію 280 комуністів, належить жінка колишнього генерального секретаря Комуніст. партії Ирла Бравдера. — З інших промовців звернули увагу завваги о. Лоренса Дж. МекҐінлі про патріотизм американських ірляндців. На обіді, серед 2,000 гостей, був приявний кардинал Франсіс Спелман, який провів молитву при відкритті гостини.

„ДИКТАТОР ПРОЛЕТАРІЯТУ" НА ГОСТИНІ В КОРОЛІВСЬКОМУ ПАЛАЦІ

На цій радіофотографії з Лондону видно югославського комуністичного диктатора маршала Тіта в оточенні англійської королівської родини в Букинґгемському палаці, де він був прийнятий та снідав з королевою, членами її родини й найвищими державними достойниками. На фото (від ліва): королева-мати Єлисавета, Тіто, королева Єлисавета II., її чоловік князь Единбурґу та принцеса Маргарита.

ЧЕРЧИЛ НЕ ХОЧЕ МІНЯТИ САНДЕРСА ЗА КОМУНІСТКУ

Лондон. — Прем'єр Черчил заявив у парляменті, що його уряд взагалі відкидає угорську пропозицію, щоб маляйську комуністку Лі Меґб, засуджену до смертної кари, виміняти за англійського громадянина Едґара Сандерса, якого угорський комуністичний суд засудив 1950 року до 13 річної в'язниці. На запити деяких послів Черчил заявив, що його уряд робитиме інші заходи, щоб звільнити свого громадянина. Прем'єр не подав причини зміни своєї думки, — він раніше казав, що виміна була б можлива тоді, коли б скасували смертну кару комуністці Лі Меґб, — але догадуються, що прем'єр зробив це тому, щоб звільненням не дати можливости маляйській провідниці продовжувати повстанську боротьбу та вбивати англійських і маляйських вояків. З рішення Черчила невдоволена жінка Сандерса та багато парляментарних послів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Сиτі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗ ЗМІН

Джордж Ф. Кеннан, що в короткому часі буде звільнений з служби в департаменті стейту, як дипломат і як знавець східньоевропейських справ, піде на пенсію. Заважила тут рука нового секретаря стейту Доллеса.

Як відомо, Кеннан є автором „політики стримання" у відношенні до Совєтів, якої придержувались Труман і Ачесон від 1947 року. В 1952 році Доллес видвигнув в час президентської виборчої кампанії „політику визволення", в протиставленні до „політики стримання". Як республіканці перемогли і Доллес став секретарем стейту, Кеннан, не зважаючи на зміну адміністрації та своє урядове становище, двічі скритикував прилюдно „політику визволення". Правдоподібно це властива причина його звільнення, бож в департаменті стейту залишився надалі Чарлз Е. Болен, другий знавець „Росії", який мало чим різниться у своїх поглядах від Кеннана та якого президент Айзенгавер назначив тепер американським амбасадором до Москви. Він теж прихильник „політики стримання".

Новий „бос" у департаменті стейту добре знає, що його „політика визволення" причинилась багато до республіканської перемоги в останніх президентських виборах. Тому годі її тепер сховати до кишені. Це той твердий горіх, який треба би Доллесові розкусити.

„Політика стримання" не осягнула своєї цілі, але допомогла скріпити збройно Захід на випадок нової агресії в Европі. Найбільшим її осягом є Північно-Атлантійський Договір Оборони. Нова „політика визволення" практично ще себе не виявила. На словах вона гостріша від „політики стримання" і як така наробила багато шуму та зродила серед поневолених Совєтами народів надію на справжнє визволення, що відноситься головно до неросійських народів. Але то все. Бож досі навіть не знати, як властиво треба розуміти „політику визволення". Ця неясність почалася з самого початку, як тільки цю політику почали критикувати в Англії, Франції та інших демократіях, як теж і в Америці. Як вірити тому, що пише Тамес Дж. Гемілтон в Ню Йорк Таймс-і з минулої неділі, то властиво не багато змінилось в департаменті стейту, як мова про „політику стримання". Вона далі існує, на що вплинула критика демократів, які глядять на „політику визволення" як виборчу „демагогію", виходячи з того заложення, що такої політики не можна вести так довго, поки ЗДА не рішені допомагати визвольним рухам збройно.

З „політикою визволення", пише Гемилтон, тісно зв'язане відношення ЗДА до „українців, балтійських народів та інших, що находяться в совєтській периферії" та які змагають до незалежности, а теж і до росіян, яких Кеннан не хотів би зражувати поділом Росії. Деякі західні нації бояться навіть і того гострого тону, якого вживає Генрі Кебот Ладж мол., новий американський представник в Об'єднаних Націях, коли там говорить про кремлівську політику і міжнародну поведінку. Вони думають, що така гострота, виявлена в той час, коли новий кремлівський диктатор „простягає руку" до замирення, може викликати в світі враження, що ЗДА таки змагають до війни з СССР. Також і це не впливає добре на „політику визволення", яку повинен би департамент стейту та Доллес починати здійсняти.

Так виглядає сьогодні та „нова" політика, як глядіти на неї з практичного боку. Вправді ще завчасу витягати з цього найдалі йдучі заключення, бо все таки республіканська адміністрація не довго при владі. Але й не треба замикати очей на те, яка є дійсність. Бо правдою є, що давня „політика стримання" є на ділі ще далі головною засадою в відношенні ЗДА до СССР.

Але питання, як довго це триватиме. Бож нема з цього добра для самої республіканської адміністрації, що не знає, на яку ногу стати, ні для справи розумного відношення до Совєтів.

Некролог на першій сторінці

Колись розказували анекдоту (а може й правду!) про те, як одна стара жінка у Москві кожного дня приходила до кіоску з газетами і запопадливо оглядала перші сторінки газет. Вкінці одного дня продавець питає її: За чим шукаєте, бабусю?" А вона відповідає: За некрологом. Та ж некрологи — він їй на це — поміщуються на останній сторінці!

— О, той, за яким я шукаю, буде напевно на першій!

І справді перші сторінки усіх дослівно газет світу виповнили вістки про смерть того, чиєї смерти бажали і виглядали мільйони поневолених людей. Найбільший в історії й одночасно найбільше кривавий тиран-диктатор Сталін помер у резиденції колишніх московських царів у Кремлі від паралічу мозку. Закінчився майже тридцятирічний період кривавої Сталінської епохи, позначеної нечуваними в історії злочинами над людьми. Перестала жити і діяти особа, якій відмовляли назви людини із-за її чортівських думок і вчинків. Правда — у нашому світі цінується не людину, але її осяги і силу. То ж і в випадку Сталіна вся преса світу великими літерами розписалась про нього — хотячи, чи нехотячи — прославляючи його ім'я.

Це ж бо не абиякий скок від вбогої підвальної кімнати в маленькому грузинському містечку Ґорі батька шевця-пілка і матері кріпачки до царського престолу у Кремлі, від в'язня і переслідуваного революціонера до володаря думок і життя одної третини людства. Сталін належав до того типу людей, які безпощадно йдуть до своєї цілі. І тому його, студента духовної семінарії й автора патріотичних віршів про Грузію, притягнула революція і він на її хвилях виплив наверх.

Навіть на революцію надто кривавий був цей шлях Сталіна вгору. Він напевно від уродження мав у собі зародки зла і злочину. Самий Ленін сказав одного разу у припливі щирости, що від Сталіна можна всього сподіватись. Та все ж і він його цінив за організаційний хист. Цей хист Сталіна виявився щойно зі смертю Леніна. Інтриґами і кривавими злочинами закріплював Сталін свою владу. Підозрівають участь його кривавих рук теж у смерті Леніна. А потім боротьба із найбільшим суперником Троцьким — неперебірчива і підступна, для якої використовує двох інших суперників Зінов'єва і Камєнєва, щоб потім згладити і їх, приписуючи їм вбивство Кірова, якого самий хотів позбутись і позбувся. Злочинна рука Сталіна досталa Троцького аж у далекому Мехіко, де затовк його сокирою висланий провокатор.

Сталін знищив дослівно усіх тих, хто був творцем революції в Росії, щоб тим краще закріпити всю владу за собою. Бухарін, Радек, Плеханов, Луначарський, Риков і ціла плеяда інших творців російської революції — ті люди, які підготували підставу Сталінові для діяння, мусіли відійти на його бажання. Залишились лише маленькі людці, як Будьонний, чи Ворошилов, або вислужники, як Молотов. Безліч трупів і злочинів коштувало закріплення влади Сталіна народи Совєтського Союзу. Мільйони і мільйони жертв вимагали злочинні експерименти Сталіна. Назовні він мав теж успіхи: перевів колективізацію, закріпив індустріялізацію, виграв дві великі війни. Це і поставило його у німби справжнього божества у його визнавців, для яких комуністичне навчання замінило Біблію. Саме студії в духовній семінарії дозволили Сталінові збагнути людську психіку, яка прагне завжди абсолютного, і це диктувало йому догматизувати теорію большевизму.

Найбільший успіх Сталіна — якщо його злочинні діла заслуговують цієї назви — це закріплення цієї жахливої системи, яка дозволила й дозволяє тримати в послуху мільйони людей, яка нищить усе людське в людині, в якій можна було витворити цей культ обожування, яким втішався Сталін. Ця система повного заперечення людської індивідуальности і доносицтва, система, в якій життя — це ласка, ласка не від вищої сили, але від цієї саме системи, від її наганячів.

Ми, українці, найкраще знаємо цю систему. Це ж наш народ зазнав найбільше кривди від неї. Вже від початку існування цієї кривавої системи наш народ зрозумів її небезпеку і станув до боротьби з нею та й є в боротьбі з нею до сьогодні. Мільйони жертв штучного голоду в Україні, сотні тисяч невільників-в'язнів, загиблих у робочих концентраційних таборах! До того ввесь наш народ в одній великій тюрмі. Розбита вся українська культура, а її творці винищені розстрілами і засланням.

Сталін вважався за спеціяліста в національних питаннях. Його колись партія вислала до Фінляндії, вітати її з незалежністю. Його калічення російської мови мало тоді навіть гарний вплив на фінляндців; мовляв, в імені недавнього гнобителя говорить не-москаль. Та для цієї своєї спеціяльности він винайшов теж геніяльний лозунґ. За ним культура має бути соціялістична змістом і національна формою!

Ми це бачили прекрасно в Україні: москаль Постишев в українській вишиваній сорочці.

Сталін самий засягнув по лаври в культурі і науці. Колись на якихось зборах йшла дискусія про теоретичні справи, в якій блестіли Ленін і Плеханов, Луначарський і Бухарін, і до слова тоді зголосився Сталін. Старий большевик Рязанов, що сидів біля нього, звернувся тоді до Сталіна: Слухай, Коба (партійне псевдо Сталіна), не валяй дурака, кожний знає, що в теорії ти слабий. А потім, коли не стало цих умів, Сталін диктував уже навіть у мовознавчих справах!

Характер Сталіна розкриває і його родинне життя. Він без жалю поховав свою першу жінку, яка хворіла від туберкульози. Теж і друга жінка Алелуєва, яку сімнадцятирічною дівчиною взяв за жінку в сороковому році життя, не мала щастя в подружжі з тираном.

Після смерти тирана, який перевершив усіх Неронів і Іванів Грізних, стоїть тепер питання: Що буде далі?

Одне певне, що система Сталіна буде продовжуватись, бо її піддержує ціла кремлівська кліка, вважаючи, що вдержання цієї системи рівнозначне з їх життям. До того, в їх роумінні, ця система себе виправдала. Така зміна в Совєтах може настати тільки тоді, коли будуть знищені кремлівські тирани, а з ними і їхня кривава система.

Т.

Узаконнена, але не здійснена державна реформа

1 лютого 1944 року в Москві на 10 сесії Верховної Ради СССР Молотов від імені уряду вніс пропозицію про перетворення наркоматів оборони і закордонних справ з загальносоюзних в союзно-республіканські. Це не була звичайна адміністративна реформа. Молотов говорив, що справа йде про „постановку нових відповідальних завдань перед союзними республіками в справі оборони країни і в справі зовнішніх відносин з чужоземними державами." Цей крок „являється новим кроком вперед в вирішенні національного питання в Сов. Союзу", він в очах народів Сходу і Заходу „розкриває історичну доцільність існування Совєтського Союзу." Створення національними республіками власних військових формацій стало можливим „в результаті їхнього національного розвитку."

До створення в 1922 році СССР поряд з народнім комісаріятом закордонних справ російської республіки існували такі наркомати на Україні, Білорусі, Грузії, Вірменії і Азербайджані, які в „окремих випадках підтримували зовнішні відносини з другими державами".

Молотов в своїй промові про державне перетворення з метою надати більше прав національним республікам наводив багато фальшивих і правдивих арґументів в користь цього перетворення. Таке перетворення не було в користь централістичній політиці Москви. Це був пропаґандивний маневр, метою якого була чергова поступка перед національним спротивом неросійських народів. Верховна Рада СССР обговорювала ці заходи державного перетворення в час, коли ще німецька армія була на правобережній Україні і коли становище Москви в знову відвойованих нею територіях було непевним. Існувала небезпека, що німці зорганізують з антикомуністичного населення військові формації, чого Москва боялася. Обговорюючи внесений Молотовим законопроєкт на сесії Верховної Ради Гречуха говорив: „... український народ з винятково великою радістю зустріне закон про створення військових формацій союзних республік. На Україні в свій час був свій республіканський наркомат закордонних справ. Перетворення в союзній державі, зв'язані з розширенням прав союзних республік, являються нищівним ударом по українсько - націоналістичній банді зрадників... Громадськість Совєтського Союзу недавно довідалась про підлу вилазку українсько-німецько-фашистської банди в Америці, яка, прикриваючись пошарпаними в берлінських і краківських „кабачках" національним прапором (флажком), намагається мобілізувати громадську думку, висуваючи вимогу ревізії суверенних прав Української Совєтської Республіки."

1 лютого 1944 року Верховна Рада СССР видала закони про зміну конституції з метою розширення прав національних республік. Суть цих змін полягала в теоретично-законному визнанні суверенних прав республік. Республіки, маючи власні конституції, мали право вільного виходу з СССР і це право „не обмежене ніякими термінами, ніякими умовами", вони здобули право „вступати в безпосередні відносини з іншими державами, заключати з ними договори і обмінюватися дипломатами і консульськими представниками", а також мати свої республіканські формації.

Ці закони про державне перетворення в СССР в той час широко обговорювалися пресою, вони стали пропаґандивним арґументом, що, мовляв, Москва цілком задовольнила вимоги національностей і що відтепер „буржуазні націоналісти" не мають ґрунту під ногами. Одначе коли війна закінчилась успішно для Москви, то вона швидко забула про свої обіцянки. Державне перетворення так і залишилося лише пропаґандивним трюком. Твердження Молотова про те, що „питання виходу союзних республік на міжнародну арену діяльности набрало уже для ряду республік життєвого значення" Москва звела лише до створення маріонеткових міністерств закордонних справ в Києві і Мінську, щоб мати в ОН більше голосів для комуністичного бльоку. Військових міністерств так і не створено, хоч 1 березня 1944 року 6 сесія Верховної Ради України видала закон про створення республіканських міністерств військових і закордонних справ.

Одначе залишилися закони і те психологічне враження яке вони викликали. Вони ще глибше юридично розмежували Росію від неросійських народів. Закони про право національних республік СССР мати власні військові формації і входити в дипломатичні зв'язки і іншими державами є півперемогою неросійських народів: в умовах окупації ці закони є символом суверенітету цих народів. Ці закони цілком усувають будь-які формальні причини для налагодження звичайних дипломатичних відносин між Україною і ЗДА. (Л Л)

М. С.

ПЕРЕД КІНЦЕМ РОКУ

Маємо тут на увазі кінець фінансового року Українського Народного Фонду. Як відомо, Конгресовий Комітет оголосив, що кінець — 31 березня.

Як звичайно, перед кінцем, люди оглядаються, що зроблено.

Отож те саме й з Фондом. Що зроблено? Зібрано 120 тисяч долярів. До минулорічного осягу бракує ще 10 тисяч долярів.

Значить, в цьому, 1952 році, ми не поступили наперед. Тупцюємо на тому самому місці.

Де ж причина?

Тут пригадується, як після поразки під Ватерлоо, генерал доповідає Наполеону, чому так сталося. Ціла купа причин, — між ними — недостача патронів.

Годі! — перервав Наполеон. Досить цієї одної!

Отож так само й з Фондом.

Можемо вишукати дуже багато причин, але є перша й остання: цілі шереги громадян не присилають свого Датку. Не виконують своєї повинности без жадних „причин". **Не доцінюють всієї важливости того, щоб кожний свій Даток заплатив.**

Усуньте всі причини, але як лишиться ота, перша, — наперед не підемо!

Бо могла б бути ще одна причина й ще поважніша: що люди не мають засобів, не мають заробітків.

Але ця дуже поважна причина, на щастя, відпадає! Люди наші, хвалити Бога, маються зовсім не зле. Багато з них не тільки можуть заплатити 10 дол. на рік, але могли б платити й по 10 долярів кожного місяця і не було б їм „кривди".

Отже — знову й знову — Сократова істина: Пізнай самого себе!

Причина не десь інде, лише в нас самих!

Маємо 120 тисяч, але можемо мати 240 й 360!

Ще тепер, в цих днях, до кінця березня!

Маємо дуже багато справ до полагодження: політичних, економічних, культурних, харитативних!

З приводу них нервуємося, незадоволені, багато говоримо, сваримося.

Це так, як в родині, коли недостатки. Коли ж гроші є, все відразу стає ясне, всі справи негайно полагоджуються, праця весело біжить!

Оте саме й в даному разі.

Залежить від нас. Від наших рідних. Від наших сусідів.

Всі ми — одна громада. При всіх поверхових розбіжностях, живемо одними думками, одними надіями!

А особливо — тепер, коли „кат сконав", коли „все може бути" і коли кожний справжній патріот ту свою маленьку повинність таки мусить виконати!..

Роман Львів

За національний зміст наших імпрез

В останньому часі було в „Свободі" кілька голосів дописувачів, які засуджували на смерть, зглядно на довголітню в'язницю, наші прилюдні виступи, що мають у своєму змісті чисто народний характер.

Докладніше. Засуджено в першій мірі шаравари, а ще до того, не дай Боже, сині! Засуджено вишивану сорочку і жіночий народний костюм, а що вже до чумацького народного убору, з яким тісно є зв'язаний батіг, то навіть небезпечно згадувати. Засуджено теж український народний танок і наш народний інструмент — бандуру, а навіть нашу народну вокальну творчість.

Яким мотивом керувалися шановні дописувачі, уважаючи щонайменше за пониження рівня імпрези, коли на ній появляться шаравари, бандура або гопак? Дехто думає, що ми нація з европейською культурою і повинні доказати, що вміємо вбратися у фрак чи смокінґ і заграти Шопена або Мусорґского. Так звану українську народну екзотику слід залишити там, де її місце, себто ген далеко, в якомусь темному селі, а як виступати з нею тут в Америці, то хіба в церковній „галі", куди не заходять американці інших етнічних груп.

Та це є цілком помилковий погляд. Хто тільки знає дещо про життя різних етнічних груп в Америці, той знає і те, як вони дорожать своєю піснею, народною ношею, танками і т. п. А що тримало і тримає і нині при українстві нашу тут роджену молодь? Чи не причарували її українські народні пісні, строї, бандура, танки?

На підставі моїх власних спостережень можу твердити, що тут роджена наша молодь щиро полюбила українську народну творчість і завдяки цьому дає нераз докази великої любови до України, якої ніколи не бачила.

Я не є за те, щоб обмежуватися на наших імпрезах виключно до українського народного змісту. Але хіба на українській академії поруч польонеза Шопена і творів композитора Римського-Корсакова, повинен, а радше мусить бути і український композитор. Організатори імпрези повинні, запрошуючи якогось мистця, вимагати від нього, щоб у своєму репертуарі мав українські композиції.

Славна Республіканська Капеля мала в своєму репертуарі виключно народну пісню в мистецькому музичному опрацюванні й виконанні. Віденські музичні критики, яких уважано за вершок музичної світової критики, дали — як знаємо — найвищу музичну оцінку цій пісні. „Нехай наші композитори вчаться від Леонтовича як гармонізувати пісню..." писав один з віденських критиків. Знаменні критичні оцінки здобув пок. Олександер Кошиць з своїм хором теж і в Америці.

Відомо теж, що на американських імпрезах наша народна ноша і наша пісня здобувають найбільші симпатії американської публіки.

Вол. Дорошенко

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ „СВОБОДИ"

(2)

10) **Л. Лиман, „Преса підсовєтської України"** — побіжна інформація про українську підсовєтську пресу найновішого часу; 11) **В. Порський,** „Українська еміґраційна преса" — коротко знайомить з повстанням і розвитком української еміґраційної преси після останньої світової війни. Інформація дуже цікава, хоч, на жаль, надто вже коротка. Бажано було б мати більше статистичного матеріялу — скільки взагалі було часописів на Скитальщині, скільки їх за тою чи іншою періодичністю — щоденники, тижневики тощо, а також їх статистику за змістом і місцем. Слід спростувати помилку автора: „Християнський Шлях" у Карльсфельді й Міттенвальді редаґував д-р Ст. Баран, а не д-р Ів. Німчук; 12) **Ярослав Падох — „Стрийська подруга „Свободи"**, подає історію часопису „Стрийська Думка", який він редаґував у 1933-1939 рр. На мою думку, таки годі рівняти малу провінційну газетку до репрезентативного щоденника американських українців. Крім того автор занадто вже детально подає зміст своєї дитини. До вичислених вище статтей і спогадів, що мають таке чи інше відношення до української преси, можна ще додати статтю **Івана Кедрина - Рудницького — „Репрезентативний щоденник"**, де він подає цікаві міркування про репрезентативні щоденники взагалі, а в українців зокрема. До репрезентантів української преси він відносить „Раду" (перед революцією 1917 р.) й її наступницю „Нову Раду" на Наддніпрянщині. „Діло" в Галичині й „Свободу" в Америці.

До третьої категорії я зараховую статті й спогади, що мають характер особистих — менше чи більше цікавих — спогадів про знайомство їх авторів із „Свободою". Усі ці статті можна б затитулувати за спогадами сенаторки **Ол. Кисілевської — „Свободі" в альбом"**. Це статті, чи вірніше спогади ось таких авторів: Д-р В. Ґалана, Ів. Іванчука, Ів. Керницького, згаданої вже п. Кисілевської, Р. Купчинського, Ан. Курдидика, д-р Ів. Німчука, Ю. Павчака, Ю. Сірого та Л. Ясінчука. Всі ці речі нічого не докидають до історії самої „Свободи", а що найбільше говорять про враження, яке справила на них „Свобода" або про вплив її в тих чи інших обставинах. З усіх їх на мій погляд найцікавіші **Ан. Курдидика „Свобода" в арешті" та Ів. Керницького, „На Ґренд-Стріт 81-83"**. Ред. Курдидик оповідає про жахливі відносини в Мангаймському таборі в Німеччині, що знаходився під жорстокою владою директора УНР-РА, комуніста Томашека, що був справжнім диктатором над безправними скитальцями. Автор схарактеризувавши атмосферу табору, що вславився кривавими подіями видавання таборян у лапи НКВД, та самоволю Томашека, оповідає, як цей кат не допускав „Свободи" до табору. Керницький, як звичайно з гумором оповідає про те, як то він їздив із Ню Йорку до редакції „Свободи" в Джерзи Сиτі через Гобокен і як опинившися вже на вулиці Ґренд стріт, де стоїть дім Укр. Нар. Союзу, не міг його відшукати, а також про враження з відвідин льокалю редакції, згадуючи при цьому приміщення львівського „Діла", а врешті характеризує головних стовпів „Свободи" — д-р Л. Мишугу та А. Драгана, як редакторів, очевидно з гумористичного боку.

Оця гумореска Керницького творить свого роду перехід до белетристичної частини, яка вже нічим не зв'язана з ювілеєм „Свободи". Складається цей відділ із чотирьох „кавалків" — уривку з роману п. **Людмили Коваленко під заг. „Баби слівають"**, гуморески **Миколи Понеділка, „Шістдесят"** — про 60-ліття одруження панства Галушків, **Ів. Смолія, „У столиці модерної людини"** — враження новоприбулого до Ню Йорку, та новелька **Остапа Тарнавського „Недокінчена дискусія"** в якій автор силкується змалювати останні хвилини Хвильового.

Це речі, більше чи менше цікаві (найцікавіший з-поміж них таки уривок п. Коваленкової) є все ж таки в Альманаху чужородним інґредієнтом, даниною традиції, яка веліла до науки додавати й розвагу. Познайомившися в загальних рисах зі змістом Альманаху, перейдімо тепер до докладнішого розгляду головних його статтей, що їх я вмисне полишив на сам кінець. Маю на думці статті д-р Мишуги, Д. Галичина, А. Драгана й о. Н. Понятишина.

Д-р Л. Мишуга, виясняючи ролю „Свободи", пригадує, як дивився на завдання часопису її перший редактор. Вважаючи своє слово за „браму до храму свободи", відповідно до того й вів часопис. „Свобода" виясняла іміґрантам їхні права й закликала їх боротися за ці права, повернувшися до краю. А тих, що лишалися в Америці на постійне життя, навчала, як класти здорові й міцні підвалини під тутешнє українське життя. Це завдання властиво лишаються актуальними й тепер. А престиж „Свободи", здобутий тяжкою працею й тепер потрібний українській справі. 60 років тому печатка „Свободи" була найкращою посвідкою, що чоловік який може виказатися нею є вартий довір'я, український патріот. Це своє значення „Свобода" не втратила й досі, бо була вона не тільки газетою й не тільки газетою є й тепер. „Свобода" була учителем, організатором і провідником українського громадянства в Америці, а рівночасно заслужилася як речник української визвольної справи у вільному світі. Була вона ініціятором і організатором всебічної допомоги Україні — політичної й матеріяльної. І цю почесну ролю виконує й під теперішню пору. В цьому її вага і значення в історії української іміґрації і в історії цілого українського народу.

Голова Українського Народного Союзу доктор гонорис кавза **Дмитро Галичин** у статті під заг. **„Свобода" і У.Н.С."** характеризує значення часопису для Українського Народного Союзу, цієї найважливішої установи американських українців. Автор переконливо доводить, що Український Народний Союз не міг би існувати без свого власного органу, без „Свободи", а зокрема не міг би без „Свободи" успішно розвиватися і вирости в ту могутню організацію, якою є сьогодні. Стаття Д. Галичина є наче доповненням статті Л. Мишуги. Вона показує, яку велику організаційну й виховну ролю виконувала „Свобода". В статті є знаменні признання членів УНС про „Свободу", що їх вони висловили в своїх публічних заявах на зборах або в листах до редакції. Багато хто признавався, що без „Свободи" не може жити, що „Свобода" була для них „школою життя", „нерозлучним товаришем, з яким розмовляє щодня рідною мовою", „великою розрадою в тяжких хвилинах життя", борцем за „загально-людське й загально-українське, а не групове чи партійне добро" і т. д.. Як би не „Свобода", то не один іміґрант може й не був би членом УНС. Свою статтю автор кінчить цими словами: „Були вони — УНС і „Свобода" — і остаються донині нерозлучними щодо взаємної підтримки, щодо спільної праці, щодо спільних ідей та щодо спільної й вірної служби ідеалам Америки й ідеалам поневоленої української нації".

(Продовження буде).

ВСЯ ЦЬОГОРІЧНА ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГУ ЗАЛИШЕНЦЯМ!

ДОПОМОГА ЗАЛИШЕНЦЯМ — НАШ ПЕРШИЙ ОБОВ'ЯЗОК!

ЗАКЛИК З. У. А. Д. К. В СПРАВІ ВЕЛИКОДНЬОЇ ПИСАНКИ ДЛЯ ЗАЛИШЕНЦІВ

Американські Українці!

Пройде ще короткий час і Воскресні Дзвони в наших Святинях сповістять нам радісну вістку, що ХРИСТОС ВОСКРЕС! Усі ми радітимемо радістю вільних людей, повних нових надій, що їх приносить свято Воскресіння Христового та прихід Весни. Бо хоч і ми не вільні від щоденних трубот, то все ж таки між нами цілком певно не буде ані голодних, ані незодягнених, ані цілком безпомічних. Живучи на волі та в добробутті, ми маємо всі причини радіти та благословити ласкаву долю й дякувати Господеві за те, що маємо.

Але в тому самому часі, по другім боці океану, будуть мільйони наших кість від кости і кров від крови рідних братів і сестер, що жадні будуть шматка сухого хліба, бодай зношеної одежини та безлічі найконечніших предметів щоденного вжитку, не кажучи вже про такі благодаті, як воля та мирне життя без страху і з надіями на майбутнє.

Ми не маємо жадної можливости допомоги тим нашим рідним, що караються у важкій комуністичній неволі на Рідній Землі за залізною заслоною. Але крім них, по цей бік залізної заслони в скитальських таборах Західної Німеччини й Австрії перебуває ще понад 20,000 жертв тої самої комуністичної неволі, наших бездольних скитальців-залишенців, в цьому багато інвалідів, які втратили своє здоров'я в боротьбі за волю свого народу, багато хворих, безпомічних старців, непрацездатних і багатодітних родин, що живуть в злиденних обставинах скитальської дійсности, а при житті їх у великій мірі вдержує надія на нашу допомогу та на краще майбутнє.

ЗУАДКомітет та його відділ в Европі потребує щонайменше 100,000 долярів річно, щоб могти заспокоїти бодай найконечніші потреби й бодай тих, що допомоги найбільше потребують. Ваше щире серце і щедра пожертва єдині можуть дати ці необхідні фонди, та зменшити цим терпіння й недолю наших залишенців. Ваші пожертви на коляду для залишенців дали тільки незначну частину потрібних фондів, а теперішня Писанка з нагоди Великодніх Свят повинна їх доповнити. Тож закликаємо Вас:

Складайте Великодню Писанку на допомогу залишенцям! Не чекайте аж до Великодня, але складайте її вже, складайте її зі щирого серця і щедрою рукою, щоб вже на Великдень можна було переслати цим Залишенцям нашу допомогу, а з нею й промінь радости та надії! Наша великодня радість буде подвійна, якщо ми хто чим може причинимось до того, щоб з нами раділи й ті, які серед горя і недостатків вже забули сміятись і не знають, що таке радість!

В порозумінні з УККомітетом, Різдвяна Коляда та Великодня Писанка призначені виключно на допомогу залишенцям, що в теперішню пору, поза допомогою для кінцевого визволення Українського Народу, є нашим першим і головним обов'язком. Два рази дає, хто скоро дає! Тому поспішайте із збіркою Великодньої Писанки для Залишенців. Переводіть збірки по хатах, влаштовуйте імпрези, самі жертвуйте і заохочуйте до пожертв інших. З нагоди великого свята Воскресіння Христового, не повинно бути у нас ніодної організації й ніодного громадянина, які не зложили б одноразової й найщедрішої пожертви на Писанку для Залишенців!

Пожертви можна висилати до Українського Конгресового Комітету, або безпосередньо до ЗУАДКомітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa.

Понад 20,000 наших залишенців в Европі з вірою і надією очікують нашої допомоги! Не заведімо їхніх надій, бо це ще єдине, що їм в житті залишилося!

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет.

ЗАКЛИК УКК В СПРАВІ ВЕЛИКОДНОЇ ПИСАНКИ

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВОСКРЕСНЕ УКРАЇНА!

Перед нами празник Христового Воскресіння!

Знову зустрічатимемо це велике свято ПРАВДИ і ВЕСНИ на вільній американській землі! І вільно, великою громадою, співатимемо воскресні пісні перемоги Правди Христової!

І при столах із свяченим бажатимемо собі взаємно хвилини давно жданої, щоби весна й Перемога Правди знову завітали на Українські Землі! Наша радість буде велика, але неповна! На наших душах великим тягарем лежатиме сумна доля нашого українського народу!

Бо, не буде Великодньої радости на українських землях!

Не буде гомону дзвонів великодніх, не буде хороводів гагілок прадавніх, ні поливанки та привітань мережаними писанками!

Тихо буде в українських храмах, що закрив їх гнобитель, новітній Нерон!

Здушивши біль у серці, тайкома шепотітимуть блідими від страху устами наші брати і сестри те, що колись могутньо лунало з їх грудей:

— Христос Воскрес! Воістину Воскрес!

І не буде радости і втіхи й у тих наших рідних, що опинилися у вільних країнах Европи! Роками тиняються вони поміж чужими людьми, в чужих країнах, які не мають зрозуміння до їх недолі! Вони не могли прибути на цю Вільну Землю, щоби разом з наммн втішатися всім добром і гараздами, які для всіх нас тут досяжні! З гірким жалем будуть вони згадувати всіх, що разом з ними поділяли колись таборове скитальське життя, а тепер про них забувають!

Не звеселимо тих, що далеко на українських землях тужать за нами, бо не можемо звеселити!

Але можемо принести втіху нашим рідним, залищенцям в Европі! Нашим залишенцям! Можемо їх бодай трошки звеселити малим дарунком, писанкою від нас усіх!

Тож, готуймося до цієї писанки для наших залишенців в Европі!

Український Конгресовий Комітет Америки закликає всіх членів широкої української громади в Америці щиро складати пожертви — писанки для українських залишенців в Европі!

Український Конгресовий Комітет закликає всі свої Відділи і членські організації та взагалі всі українські організації в Америці, щоби поробили належні підготови для переведення загальної і широко обіймаючої збірки Великодної Писанки для Залишенців!

Кожний, хто тільки може, нехай складає писанку для залишенців!

Нехай не буде українця чи українки, що не зложили б своєї лепти на допомогу тим, що її так дуже потребують!

Не можемо звеселити тих, що далеко від нас на українських землях. Тож, зробім усе, що в наших силах, на втіху нашим рідним залишенцям, братам і сестрам по крови, що скитаються по чужих країнах поза залізною заслоною.

Даваймо з вірою, що ця допомога піднесе і посилить духа нашого народу та приспішить прихід свята Правди і Весни та Волі для Українського Народу на рідних землях!

Український Конгресовий Комітет Америки.

ЗМИЛУЙТЕСЬ, ДОПОМОЖІТЬ!

Прошу ласкаво пробачити за цей лист. Я мав нагоду дістати адресу Редакції Українського Щоденника „Свобода", і як через джерело вільного українського слова, вирішив звернутися до Вас В. П. Пане Редакторе, з проханням, приділити увагу моєму тяжкому положенню, висвітливши його в українському щоденнику. Як Вам відомо, життя багатьох українських залишинців є дуже тяжке. Ще гірше є тим, котрі не можуть заробити, і не мають ніякої допомоги. Я стою перед Вами, як один з представників цієї категорії. Через великий наплив німецьких втікачів з совєтської зони Німеччини, безробіття зростає щоденно. Німецькі втікачі є звичайно перші, які отримують роботу. Я сам є з Києва 3. 2. 1924 р. народження, 2 роки вже безробітній, хворую на серце і маю з правої сторони „Ляйстенбрух"; до тяжкої праці, взагалі нездатний. Я маю 3 дітей, від 7 тижнів до 6. р. 21.15 Н. М. — $5 на тиждень арбайтсферзорґе, — є на життя замало, а щоб померти — забагато. Я мушу платити за помешкання 14.80 Н. М., за світло 3 Н. М. на місяць, паливо коштує на рік 144 Н. М., так, що на життя майже нічого не лишається. За останні 6 місяців я не мав змоги заплатити за помешкання, що становить 88.80 Н. М. Через недостачу харчів і захорування моєї дитини, мушу брати на кредит, де винен 63 Н. М. Щоб придбати щось з одягу то не може бути й мови... Знайомих чи родичів закордоном, котрі могли б мені чимсь допомогти, — не маю. Еміґрувати через хворобу та сімейні обставини не зміг.

Як бачите, положення моє є безвихідне... Мій син, котрий має 7 тижнів, є хворий. По виході з шпиталю, буде на протязі 3-х місяців потребувати спеціяльну дієту та лікарство, що буде дуже дорого коштувати. Дитина потребує під час лікування материне молоко, через недостачу харчів та тяжкі життєві умови матери, дитина не має більше як 100 грам молока на день. Купити неможливо, бо 1 літер материного молока коштує 10—15 Н. М.

Сльози навертаються мені на очі, як подумаю за долю моєї сім'ї, котрій я не в силі допомогти, бо дуже часто є так, що й самого хліба нема за що купити.

Але ще одна надія, що світ не без добрих людей, що може хто відгукнеться на моє скромне прохання, — не згасає у моєму серці... Я добре розуміюсь у фотографії, як фото-репортер при німецькій пресі, я зміг би заробити на утримання моєї родини, але для цієї справи потрібне встаткування буде коштувати 650—700 Н. М. Гроші, котрих я нажаль немаю... Ця моя мрія, проведена в життя, була б рятунком для мене і для моєї родини, бо на тяжку працю, я так, чи інакше нездатний.

Тільки незалежно, через власні зусилля, я зміг би мою сім'ю на довший час забезпечити.

Тому, після довгих вагань, я вирішив нарешті поділитися з Вами моєю бідою і моїми турботами, які не дають мені день і ніч спокою, бо я певний в тому, що тільки свої співчують і зрозуміють...

За харчі, чи за одяг, за найскромнішу квоту, я буду щиро вдячний, допоможіть мені цим, самому заощадити потрібні гроші, щоб заробити мій хліб.

В. П. пане Редакторе! Ви не уявляєте собі, як мені тяжко писати цей лист, і як жебрак просити милостиню... мені жаль до болю... Великою радістю буде для мене той день, коли я зможу Вам дякувати, дякувати тим, хто не дав мені згинути на чужині, і дозволив вернутися на рідні землі, та свої сили віддати для неї!

Шановна Редакціє! В. П. Пане Редакторе! Ваша відповідь на мій лист буде для мене великою нагородою.

В очікуванні звістки від Вас лишаюся з правдивою пошаною:

Микола Гуліда,
Каден, Німеччина,
12 березня 1953.

ПІДВИШКА КОМІРНОГО НА 15% УХВАЛЕНА В НЮЙОРКСЬКОМУ СТЕЙТІ

Олбені, Н. Й. — Обидві палати легіслятури в стейті Ню Йорк ухвалили контролю комірного на два роки, одначе з дозволом піднести теперішні чинші на 15 відсотків. У сенаті підтримали цю підвишку 36 голосами проти 20, а в асамблеї 80 голосами проти 67. Тепер законопроєкт переданий до підпису губернаторові Тамесові Е. Дюї, який салий його започаткував. Гострі дебати попередили ухвалу в сенаті, де демократи завзято осуджували змагання республіканців до знесення дотеперішньої контролі комірного. Підвишка охоплює тільки комірне в мешкальних домах, а законопроєкт про чинші в бизнесових будовах прийде на чергу в наступній легіслятурі.

ЗАПРОШЕННЯ

Комітет Купна Пластової Оселі для Области Ню Йорк, оцим запрошує все Українське Громадянство Ню Йорку й околиці на ширші сходини, які відбудуться 22. березня (неділя) 1953 року, о год. 4. по полудні в пластовій домівці при 144 — 2-га Евеню в Ню Йорку.

На порядку дня: звіт із збіркової акції фонду купна пл. оселі і пляни на майбутнє.

За Комітет Купна Пластової Оселі
О. Клюфас (в.о. голови) М. Юзенів (писар)

Акція В.О. УНРади у зв'язку з Ялтою

(Закінчення зі стор. 1.)

ґійну акцію з метою добитись осудження Конґресом ЗДА ялтанських рішень про східні кордони Польщі. Польсько-американські організації розіслали членам Конґресу безліч заяв, меморіялів і телеграм з вимогою „уневажнити" територіяльні постанови ялтанської домови, і в цьому змислі впливові американсько-польські діячі провадили енерґійні заходи на терені Конґресу.

Щоб з'ясувати й обґрунтувати українські позиції в справі постанов ялтанського договору про східні кордони Польщі, керманич Ресорту Закордонних Справ ВО УНРади д-р Степан Витвицький передав секретаріятам Комісій Закордонних Справ Сенату і Палати Репрезентантів відповідний меморіял для розсилки всім членам цих Комісій. Цей меморіял д-р Витвицький передав теж Державному Департаментові, де вияснив українське становище в цій справі також окремою особистою інтервенцією. У дальших своїх заходах д-р Витвицький інтервеніював особисто у кільканадцятьох найбільш у цій справі рішальних та для неї компетентних сенаторів і конґресменів. А саме, він відвідав продовж місяця лютого ц. р. голову сенатської Комісії Закордонних Справ сенатора Вайлі і членів цієї Комісії сенатодів Гікенлупера, Менсфілда, Новленда, Александра Сміта, Спаркмана, провідника сенатської більшости Тефта і Тобі, та сенаторів Батлера і Даґлеса; дальше, голову Комісії Закордонних Справ Палати Репрезентантів Чіперфілда та її членів Конґресменів Вориса і Ґордона, а також конґресмена Керстена. Тій самій цілі присвячені були зустрічі д-ра Витвицького з проф. Бернгемом, адміралом Менцом і колишнім комісарем для справ ДП О'Коннором.

Основною тезою письменних записок та особистих інтервенцій д-ра Витвицького було ствердження, що західноукраїнські землі, включені ялтанським договором до УССР, є невідлучною частиною Української Народної Республіки.

Згадані зустрічі Представника Виконного Органу УНРади з американськими діячами дали рівнож нагоду до обговорення на відповідних місцях інших важливих питань, які заторкують інтереси українського народу, як напр. участь українців у т. зв. психологічній війні, наше відношення до діяльности Американського Комітету і інших. Знова ж підчас своїх відвідин у конґресмена Шиґена, члена колишньої конґресової комісії для розсліду масакри в Катині, д-р Витвицький мав нагоду порушити справу совєтського народовбивства в Україні, зокрема справу Вінниці.

Завдяки цим інтервенціям названі політичні діячі мали нагоду ознайомитись основніше з одним з головних питань української політики. Всі вони виявили живе зацікавлення отриманими поясненнями, висловлюючи при тому бажання бути інформованими про українську політичну акцію.

Справа проєкту резолюції про т. зв. таємні договори, внесеного до Конґресу През. Айзенгавером, наслідком розходжень між республіканськими і демократичними сенаторами, відкладена покищо на неозначений час.

● Комуністична партія в Америці стримала проголошення своєї програми праці на поточний рік з уваги на смерть Сталіна. Кажуть, що таке саме зробили комуністи в інших країнах у вижиданні нової політики — Кремля.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Свято Жінки - Героїні.

Уже лише кілька днів ділить нас від „Свята Української Жінки - Героїні", яке відбудеться ввечорі, в неділю, 22. березня, в Стайвезант Гай Скул при 15-тій вулиці у Ню Йорку.

Слід нам це Свято спеціяльно повітати, бо влаштовують його спільно різні жіночі організації м. Ню Йорку під назвою „Комітету Організованого Жіноцтва" з видатньою участю членів СУМ-у та Пласт-у. Це ще один крок до порозуміння між жіночими організаціями та ще один доказ, що наше жіноцтво у такий важкий і важливий час для української нації вміє особисті амбіції підпорядкувати справі загалу. Залізна заслона щільно відділює Україну від вільного світу, а окупант систематично винищує фізично й духово українську націю. Ці обставини накладають на нашу політичну еміґрацію, а зокрема на наше жіноцтво обов'язок зберегти молодь і дітей для України. Величезне значіння у вихованні молоді має минувшина народу. Вивчання колишніх славних чинів творять основу для майбутніх чинів, спомини про славні перемоги дають моральну силу й певність майбутніх перемог. Пролита кров героїв нашої трагічної минувшини приґадує нескінчене діло визволення та загріває й кличе нас усіх продовжувати розпочате аж до успішного завершення. Маючи ті цілі на увазі „Комітет Організованого Жіноцтва" м. Ню Йорку задумав відсвяткувати пам'ять українки-героїні за зовсім новим взором. Ідею до нової форми святкування подала наша письменниця д-р Галина Лащенко.

Замість жалібної академії з промовами, деклямаціями та музичними точками, будуть поставлені сценічні картини з різних епох української історії, які живо зобразять великі жертви й змагання української жінки у службі Україні впродовж століть. Більшість картин пера наших письменниць створені окремо на це свято, а деякі давніші твори будуть поставлені у зовсім новій постановці. Комітет О. Ж. великим вкладом праці й поважним підходом до приготування Свята, виказує глибоку пошану для геройства української жінки та вірить, що українці м. Ню Йорку масовою участю у Святі гідно віддадуть честь пам'яті тих жінок, що жертвували своє життя у змаганнях за волю, — а заразом засвідчать свою любов і духовий зв'язок з тими, що на Рідних Землях продовжують нерівну боротьбу.

Марія З. Макарушка.

АКЦІЯ УКК В КОНҐРЕСІ

(Закінчення зі стор. 1.)

оборонцем самонищівної політики здержування, яку він співтворив. Ця аморальна політика, яка не має нічого спільного з традиціями і принципами західної цивілізації, залишає поневолені народи Европи й Азії напризволяще народовбивчої програми імперіялістичної Москви та дає загрозливу мовчазну згоду на необмежену консолідацію совєтської евразійської бази для завоювання світу. Як відомий член тої політичної кліки карієристів, яка за останніх понад десять років нанесла непоправну шкоду закордонним інтересам нашої нації та безпеці нашого народу, Мр. Болен є вірним прихильником створеного і піддержуваного Совєтами міту про можливість мирного співіснування, який, періодично підсичуваний совєтською пропаґандою, служить для впроваджування в блуд та для послаблення західної мобілізації ресурсів проти найбільш смертельної і найбільш здецидованої загрози для західної спільноти. — Приявність п. Болена в Москві була б цілком певно знаменитим засобом для поширення того міту при допомозі його безбарвних звідомлень нашому урядові, що причинилося б до дальшого замішання в наших політичних сферах. Своїм вишколом, зв'язками і своїм минулим п. Болен рішучо виявив своє дефективне і неприхильне знання й розуміння не-російських націй та їх 110-мільйонової більшости населення в СССР. Ці поневолені народи та їхня боротьба за національну незалежність становлять могутню відосередню силу в СССР, що має рішальне значення для американської психологічної стратегії в холодній війні. Як амбасадор в Москві, п. Болен, для якого Совєтський Союз є на ділі однозначний з „Росією", символізував би холодну байдужність Америки до боротьби цих вітальних народів. Плинне знання російської мови, якщо вже взагалі має яке значення, є останньою кваліфікацією, якої можна вимагати від амбасадора до Москви. Ідеологічною орієнтацією та компетенцією відповідного знання відносно більшої частини Совєтського Союзу, п. Болен не підходить під мірку того, чого треба вимагати сьогодні від шефа американського представництва в Москві. Ми з належним респектом рекомендуємо, щоб Комітет перевів повну перевірку різноманітних меморіялів і текстів доповідей, приготованих Мр. Боленом. Ми переконані, що в атмосфері морального хрестового походу американський виборець минулого листопада не висловився за такою формою заперечення, а столиця людської тиранії, в протилежності до поняття деяких наших лідерів, є чимось безмежно більшим, — ніж самим тільки „відпочинковим місцем" для одиниць, звільнених від функцій ведення політики".

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки з прикрістю ствердило, що в нотатці „Чудесна молодь", де було подано звіт з маскового балю, помилково було подано, що премію за костюми „4 карти" разом з іншими трьома паннами дістала п. **Кушнір**. Фактично премію за цей елеґантний костюм дістала п. **Ольга Надія Кулинич**, якій і належиться за це наше признання.

Забавовий Комітет.

ВИПРАВЛЕННЯ

У статті В. Дорошенка „Здобуваймо Україні союзників", вміщеній в ч. 63 „Свободи", зауважено два коректорські недогляди. Має бути на стор. 2: „гарячка чуття, а не розуму", зам., як було видрукувано „розгри", а на стор. 3: „Наші еседеки", а не „осередки".

КОМУНІКАТ

Комітет Купна Пластової Оселі для Области Ню Йорк, оцим подає Громадянству до відома, що 4. березня 1953 року підписано кінцевий контракт купна пластової оселі в Іст Четгам, Н.Й. Інтабульованим власником оселі, що складається з 350 акрів лісу та поля враз з забудуваннями і коштує 35 тисяч долярів, є Організація Української Молоді „Пласт" Інк., в Дітройті. При кінцевому контракті вплачено готівкою 15 тисяч долярів, а на 20 тис. дол. затягнено гіпотечну позичку в банку в Гудсоні, Н. Й., на 15 років.

Комітет Купна Пластової Оселі цією дорогою складає якнайщирішу подяку всім жертводавцям і збірщикам фонду купна, які допомогли набути Оселю, де пластова молодь области Ню Йорку вже в цьому році проведе свої літні табори.

Дальші пожертви на розбудову Оселі і сплату гіпотечної позички просимо слати на адресу фінансового референта Комітету:

W. SUSZKIW, 208-10 East 6th Street, New York 3, N. Y.

За комітет Купна Пластової Оселі:

М. Білоус, Я. Бойдуник, О. Клюфас, В. Сушків, М. Юзенів.

Хроніка українського життя

В АРГЕНТІНІ

СВЯТО ДЕРЖАВНОСТИ В КОРДОБІ

В неділю, 25 січня українці в Кордобі врочисто відсвяткували роковини проголошення незалежности України.

Свято, що вперші відбулося у власній домівці, майстерно перевів п. Стасишин Василь. Від провінційного уряду взяли участь заступник міністра п. Ігнасіо Верде Кабрера, що привітав Українську Колонію в імені п. губернатора та уряду д-р Мануель Ванон.

ПОСВЯЧЕННЯ „УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ" ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТА" НА ДОК СУДІ

В неділю 18-го січня відбулося врочисте посвячення „Українського Народного Дому" філії Т-ва „Просвіта" на Док Суді.

Програма цього свята складалась з двох частин: акту релігійного посвячення, та мистецької частини. Першу частину довершили Всеч. оо.: Микола Куницький, Ігор Сірко та Іван Балук. Виконавцями другої частини програми були: злучений мішаний хор Доксудівської Філії, та Філії з Валентін Альсіна під батутою диригента п. Гуміловича, дута оркестра „Пласту" під кермою капельмайстра п. Драгана, мандолінова оркестра Централі „Просвіти" під кермою п. В. Качурака, та така ж оркестра Берісівської Філії „Просвіти" під орудою п. А. Михайлівського. Крім згаданих тут мистецьких гуртків виступали ще гуртки танцюристів місцевої „Просвіти" і сусідніх Філій.

УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ДОМУ В КОРДОБІ

День 10 січня 1953 року залищиться в пам'яті української громади на все життя. Довгоочікуваний день відкриття власної домівки зібрав усіх українців. Всі були надхнені гордощами довершеної праці й почувалися дітьми одної родини. На початку було освячено будинок та урочисто перетято жовтосиню стьожку, що закривала вхід у будинок.

По відслуженні молебна о. Поперечний поздоровив усіх з закінченням великого діла та побажав, щоб цей дім служив на славу Божу та на користь українській громаді. Старанням п. Денисенка, артиста - маляра, домівка була художньо прикрашена й милувала очі зібраних українців.

УКРАЇНСЬКЕ РУХАНКОВЕ Т-ВО „СОКІЛ" В КОРДОБІ

відбуло дня 18 січня ц. р. Річні Загальні Збори у власній домівці Т-ва. Після заслухання й ухвалення звітів Управи та Будівельного Комітету, приступлено до виборів нової Управи.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ НЕБУВАЛИЙ КОНЦЕРТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ЛОС АНДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Українська Централя міста Лос Анджелес, Каліф., радіючи великим успіхом концерту українського державного свята 22-го січня, що відбулося 8. лютого ц. р., — рішилися на дійсно подивугідний крок вперед у підготовці концерту на честь Т. Шевченка, що має відбутися в суботу 21-го березня ц. р., в найкращій міській залі Патріотик Голл, S. Figueroa St., в Лос Анджелес, в якому крім визначних місцевих артистів, танцюристів, — візьмуть участь славні оперові сили, як п-ні Олена Задорожна і проф. Василь Чайківський з Сан Францісько і п-ні Капітоліна Задорожна-Моше з Галивуд. Жіноча секція, що є при Укр. Централі, взялася за спеціяльну декорацію сцени на концерт, інж. В. Німців малює портрет Т. Шевченка небувалого розміру.

Проф. Василь Чайківський,

оперовий співак, який виступить на Святі Т. Шевченка в Лос Анджелес, в суботу 21-го березня ц. р.

Олена Задорожна,

оперова співачка, яка виступить на Святі Шевченка в Лос Анджелес, в суботу 21-го березня ц. р.

Ню Гейвен, Конн.

Із Академічних Вечорів

Голова Т-ва „Українська Рідна Школа" в Ню Гейвені, Коннс. п. І. Городецький вповні додержав свою обіцянку, дану місцевому громадянству з нагоди інавґурації Академічних Вечорів, що подбає, щоб кожної останньої неділі місяця відбувся виклад.

Помітл та організація Академічних Вечорів вповні себе виправдали, наше громадянство з нетерпеливістю очікує слідуючого викладу та з щораз більшою фреквенцією їх відвідує.

По сьогоднішній час мали ми чотири вечорі, на яких виступили наші знатоки даних проблем, а саме: проф. Чубатий, з темою „Американська політика і українські вирвольні змагання", проф. В. Січинський, з темою „Українська архітектура і український стиль", генерал П. Шандрук, з темою „Міжнародня політична ситуація на наші політичні спроможності", проф. Л. Шандровський, з темою „Підпільна література УПА" і проф. П. Мегик, з темою „Графіка у бункрах УПА".

Над останніми двома слід дещо спинитися, не лише тому, що вони викликали велике зацікавлення і tтягнули найбільше публіки, але й з уваги на їх вартість.

Проф. Л. Шандровський оригінальними вданнями підпільної літератури УПА, на папері типовім совєтським обставинам, виказав присутнім не лише про наявність збройних дій УПА проти большевицького окупанта, але також про високу українську духову культуру, яка проявляється серед найгірших обставин, а мимо того не тратить часом свого гумористичного змислу.

Було б побажаним, щоб проф. Шанковський видав підпільну літературу УПА окремим виданням і українсько-англійською мовою, як це зроблено з ґрафікою УПА.

Проф. П. Мегик з питомою йому речевітю і фаховістю показав присутнім, ті скарби українського мистецтва, які повстали у бункрах УПА, що вказують, що наш нарід всіма затобами: зброєю, словом і долотом станув проти Москви.

ДОПОВІДЬ З БІЛОРУСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В суботу 21 березня в Білорському Науковому Т-ві ім. Фр. Скорини Ант. Адамович причитає доповідь на тему „Мистецький пейзаж у білоруській літературі". Доповідь відбудеться в приміщенні Українського Літературно-Мистецького Клюбу, Ню Йорк, Початок о год. 7-ій ввечорі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206, відбудуться в неділю, 22. березня, в парафіяльній салі, 74 Геррис Еве., в год. 1. по полудні точно. Просимо всіх членів прибути на ці збори. Є важні справи до обговорення і до полагодження. Вписуйте своїх дітей в члени У. Н. Союзу. — М. Чагарин, предс.; І. Когольський, секр.

СТАМФОРД, КОНН. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350, повідомляє, що квартальні збори відбудуться в неділю, 22. березня, о год. 2. по пол., в галі Укр. Клюбу, 33 Beckley Ave. Проситься членів прибути на збори і вирівняти залеглі вкладки. Пригадується тим членам, що ще не зложили датку на Союзівку, щоби обовязково зробили те цього місяця. Якщо довгуючі члени не вирівняють залеглостей цего місяця ,будуть суспендовані. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; В. Палідвор, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 277, подає до відома членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня, о год. 2-ій, в Клюбі на Whitemore St. В програмі: Звіт управи з діяльности за останній квартал та впис членів до Доп. Каси Хворих. З огляду на замкнення квартальних рахунків проситься довгуючих членів свої належитости вирівняти. — Управа.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. „Любов". від. 370, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 22. березня, зараз по Службі Божій, в церковній залі, 127 Парк Ст. Проситься тих членів, які ще мають „ленти", щоби їх подарували до відділу. Просимо давати свої датки на Союзівку, яка для нас на старі літа може придатись. Всіх членів просимо явитись. Обговоримо справу пікніків відділу, що мають відбутись в липні і серпні. — В. Гіна, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Т. Шевченка від 42 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня, о год. 2. по полудні в приміщенні УНДому при 237 Hope Ave. Просимо всіх членів прийти на збори і привести зі собою нових членів щоби їх вписати до УНСоюзу. Залеглі вкладки просимо вирівняти бо інакше наступить суспенза. — В. Марушак, рек. секр.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка від. 84 подає до відома, що з важних причин збори, що мали відбутися 22. березня, відбудуться день скорше, отже в суботу, 21. березня точно о год. 7:30 ввечорі в галі У. Н. Дому 279 Кінґс Гайвей Вест. Проситься всіх членів прибути на час і полагодити справи, які будуть на порядку дня. — О. Куян, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Вончевського від. 10 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 22. березня, зараз по Сл. Божій в галі парохіяльній. Проситься членів прийти на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Застановимося також, в який спосіб можна дістати нових молодих членів, бо наш відділ має головно старших членів. — М. Хома, предс.; В. Глива, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори 117 відділу, „Запорозької Січі", відбудуться в суботу, 21. березня, в домівці при 33 E. 7. вул. в Ню Йорку, в год. 8. веч. З уваги на важні справи, які є до вирішення у звязку із 45-літтям Т-ва, просимо всіх членів явитися. Нових членів просимо явитися, щоб подати точні свої адреси та врегулювати вкладки. — С. Кучма, предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, фін. секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Від. 123 Пресв. Богородиці повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня. Проситься всіх членів прийти на збори і вирівняти свої довги. Також проситься членів, щоби зложили свою жертву на Союзівку. — М. Іванців, предс.; П. Назар, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата від. 217 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня, в год. 2. по полудні точно, в залі парафіяльній, 305 Гудсон вул. Приявність всіх членів конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. Довгуючих членів проситься прийти на збори і вирівняти свої залеглости. Так само пригадується членам, що ще не зложили свого датку на Союзівку, зробити це на зборах. — В. Колдянський, предс.; Ів. Деркач, кас.; Ан. Іванів, фін. секр.; Г. Булавинець рек. секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 22. березня, зараз по Сл. Божій в парафіяльній галі. Присутність всіх членів конечна. — Уряд Братства.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society Branch 259, will be held Sunday March 22, at Church Hall, 4952 So Paulina St., at 2:00 P.M. — P. Trusiak, Rec. Sec.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ від. 342 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 22. березня в год. 2. по полудні в галі церковній на Roosevelt Ave. Нагадується довгуючих членів, щоби сповняли свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Проситься членів котрі мають своїх знайомих або своїх дітей привести їх на збори і вписати до УНСоюзу. — І. Маркович, секр.; Н. Кіра, кас.; Г. Волянський, предс.

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належітість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

● ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ ●

Цим сповіщається, що п. **ЯРОСЛАВА ПАНЧЕНКО**, тепер замешкала в Alletown, Pennsylvania, 415 Hill Street, отримала кінцевий вирок розводу, важливий з 24 лютого 1953 року.

ТАРЗАН, ч. 3032. Підводна дія.

Коли Тарзан пірнув у воду, те саме зробив і Джімля, крокодил.

Скручуючися в воді під ящурковатою тварниною, Тарзан стиснув її лапку і підсунувся ближче.

Стиснувши сильними ногами крокодила, Тарзан раз-по-раз заглиблював свій ніж в нехоронене горло Джімлі.